

Бута Олександр Олегович
спеціальність «Бухгалтерський облік»
Свирида Ольга Василівна
викладач облікових дисциплін
Подільський спеціальний навчально-
реабілітаційний соціально-
економічний коледж
м. Кам'янець-Подільський

ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА ЯК МЕТОДОЛОГІЧНА ОСНОВА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Ефективна та раціональна організація бухгалтерського обліку на підприємстві починається з розробки його облікової політики, яка передбачає вибір комплексу методичних прийомів, способів і процедур організації та ведення бухгалтерського обліку підприємством з числа загальноприйнятих в державі.

Створення цілісної системи обліку передбачає активне застосування специфічного елемента регулювання бухгалтерського обліку та звітності – *облікової політики підприємства*.

Питання формування та реалізації облікової політики знаходять своє відображення в працях багатьох вчених: українських – М.Т. Білухи, Ф.Ф. Бутинця, Т. В. Войтенко, В. В. Євдокімова, Л. О. Коваленко, І. М. Клімович, О. А. Подолянчука, а також зарубіжних – Р.А. Алборова, А.С. Бакаєва, П.С. Безруких, С.Л. Коротаєва, М.І. Кутера, Б. Нідлза, С.О. Ніколаєвої, В.Ф. Палія, Л.П. Хабарової, Е.С. Хендріксена, Л.З. Шнейдмана та інших.

Зміст терміну «облікова політика» розкривається Законом України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні». (ст. 1 ЗУ «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні»). Ним визначається, що «облікова політика – сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для складання та подання фінансової звітності». [1]

Як правило, облікова політика розробляється на тривалий час, однак вона підлягає змінам статутних вимог підприємства та чинного законодавства.

Вибір варіанту облікової політики підприємство здійснює у відповідності до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» та національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку. Необхідно зазначити, що часта зміна облікової політики характеризує діяльність підприємства з негативного боку – як партнера з нечіткими обліковими приписами. [3]

Облікова політика – це інструмент організації обліку на конкретному підприємстві, який включає сукупність способів та процедур ведення обліку, що впливають на величину фінансових результатів підприємства. [4]

Елементи облікової політики підприємства стосуються практично усіх складових активів, забезпечення, доходів і витрат, інших об'єктів обліку.

Діюча нормативно-правова база передбачає, що методика обліку в багатьох питаннях визначається обліковою політикою, яка обирається самостійно підприємством. Від уміло сформованої облікової політики багато в чому залежать ефективність управління господарською діяльністю підприємства та стратегія його розвитку на тривалу перспективу. Саме вона суттєво впливає на розмір доходів, витрат, активів та зобов'язань, що у свою чергу визначає кінцевий стан господарювання суб'єкта підприємницької діяльності.

Кожне підприємство встановлює облікову політику самостійно виходячи зі своєї структури, галузі та інших особливостей діяльності. Має бути дотримано одну найважливішу умову — єдність облікової політики на підприємстві. Це означає, що принципи, методи та процедури, передбачені обліковою політикою підприємства, повинні безапеляційно застосовуватися всіма його філіями, представництвами, відділеннями та іншими відокремленими підрозділами.

На вибір і обґрунтування облікової політики підприємства впливають такі основні фактори:

- форма власності та організаційно-правова форма підприємства;
- галузева приналежність або вид діяльності;

- обсяги діяльності, чисельність працівників і т. і.;
- система оподаткування;
- ступінь свободи діяльності в ринкових умовах (самостійність рішень в питаннях ціноутворення, вибору партнерів);
- стратегія фінансово-господарського розвитку (мета і завдання економічного розвитку, очікувані напрямки інвестицій);
- наявність матеріальної бази (забезпечення комп'ютерною технікою й іншими засобами оргтехніки, програмними продуктами тощо);
- система інформаційного забезпечення підприємства (по всіх необхідних для ефективної діяльності підприємства напрямках);
- рівень кваліфікації бухгалтерських кадрів, ініціативи керівників підприємства;
- система матеріального стимулювання і ефективності роботи підприємства.

Облікова політика – це вибір самим підприємством певних і конкретних методик, форми і техніки ведення бухгалтерського обліку, виходячи із діючих правил господарювання і особливостей діяльності підприємства.

Зміст облікової політики оформлюється спеціальним **наказом про облікову політику**, який розробляє головний бухгалтер підприємства і несе відповідальність за його формування. Саме його підпис робить наказ про облікову політику чинним.

Офіційно типової форми наказу (положення) про облікову політику не затверджено. Підприємство самостійно встановлює «норми» облікової політики (які, безперечно, повинні базуватись на нормах П(С)БО), з огляду на специфіку свого бізнесу. Розпорядчий документ про облікову політику підприємства має визначити застосування:

- 1) методів оцінки вибуття запасів;
2. періодичність визначення середньозваженої собівартості одиниці запасів.
3. порядок обліку і розподілу транспортно-заготівельних витрат.
4. методи амортизації необоротних активів.

5. вартісні ознаки предметів, що входять до складу малоцінних необоротних матеріальних активів застосування класу 8 та/або 9 Плану рахунків бухгалтерського обліку .

6.періодичність (період) зарахування сум дооцінки необоротних активів до нерозподіленого прибутку.

7.перелік створюваних забезпечень майбутніх витрат і платежів, перелік та склад змінних і постійних загальнопромислових витрат, бази їх розподілу.

8.перелік і склад статей калькулювання виробничої собівартості продукції (робіт, послуг).

9. поріг суттєвості щодо окремих об'єктів обліку.

10. переоцінку необоротних активів

11. періодичність відображення відстрочених податкових активів і відстрочених податкових зобов'язань.

Отже, підприємства повинні здійснювати докладний аналіз доцільності застосування певних елементів облікової політики.

Формування та реалізація правильно обраної облікової політики є тим інструментом, який дозволяє керівництву підприємства не тільки побудувати бухгалтерський облік таким чином, щоб максимально задовольнити їх потреби в інформації для управління своєю власністю, а й впливати на рівень доходів, прибутку, інвестиційну привабливість підприємства, податкові відносини. Тому до формування облікової політики підприємства необхідно підходити з усвідомленням відповідальності.

Отже, формування облікової політики – непростий процес, що вимагає наявності організаційних, технічних, кадрових можливостей; він не закінчується після затвердження наказу про облікову політику, а продовжується до моменту припинення діяльності підприємства.

Список використаних джерел:

1.Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»;

2. Євдокімов В.В. Облікова політика підприємства, як чинник управління величиною фінансових результатів/В. В. Євдокімов // Вісник ЖДТУ (Економічні науки). – 2008. – № 3 (45). – С. 77–87
3. Клімович І. М. Вплив облікової політики на фінансову діяльність підприємства / І. М. Клімович // Електронний ресурс. Режим доступу: [http://www.rusnauka.com/ 6_PNI_2011/Economics/7_80339.doc.htm](http://www.rusnauka.com/6_PNI_2011/Economics/7_80339.doc.htm)
4. Коваленко Л.О., Ремньова Л.М. «Вплив облікової політики на результати управлінських рішень» – К. 2008. – № 7 – С. 23–27.